

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a Mgr. Jany Jurečkové v právní věci žalobce **I. S.**, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Zonkem, advokátem se sídlem Sadová 1585/7, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, pošt. příhr. 21/OAM, Praha 7 o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2008, č. j. OAM-521/VL-07-ZA07-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 5. 2014, č. j. 61Az 79/2008 - 207, ve znění opravného usnesení ze dne 27. 5. 2014, č. j. 61Az 79/2008 - 214,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokáta Mgr. Ing. Jana Zonka **se určuje** částkou **4.114 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (stěžovatel) podal dne 11. 7. 2008 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany s tím, že se obává pronásledování ze strany ruských speciálních sil a z krevní msty rodiny, jejíhož příslušníka v roce 1995 omylem zastřelil. Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 10. 2008, č. j. OAM-521/VL-07-ZA07-2008 žalobci (stěžovateli) nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, §13, §14, §14a, § 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu.

[2] Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalobu, o níž krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 11. 1. 2013, č. j. 61Az 79/2008 - 155, jím napadené rozhodnutí žalovaného v části výroku o neudělení mezinárodní ochrany podle § 14 a neudělení doplňkové mezinárodní ochrany podle § 14 a a § 14 b zákona zrušil a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku). V části výroku o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 a § 13 zákona žalobu zamítl (výrok II. rozsudku).

[3] Proti výroku II. rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 Azs 2/2013 - 29, v napadeném rozsahu

rozsudek krajského soudu zrušil pro nepřekoumatelnost z nedostatku důvodů a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] V novém rozhodnutí ze dne 22. 5. 2014, č. j. 61Az 79/2008 - 207, ve znění opravného usnesení ze dne 27. 5. 2014, č. j. 61Az 79/2008 - 214, krajský soud žalobu v části výroku proti rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 a § 13 zákona (opětovně) zamítnul jako nedůvodnou.

[5] Argumentace krajského soudu navazuje na předchozí rozhodnutí. Soud vyšel ze zjištění, že stěžovatel podal původně žádost o udělení azylu již dne 13. 7. 2003 (věc byla vedena žalovaným pod spisovou značkou OAM-3374/VL-10-2003). V žádosti stěžovatel uvedl, že pomáhal zraněným čečenským bojovníkům, kvůli čemuž byl pronásledován ruskými vojáky. Do České republiky odjel proto, že nechtěl dále platit peníze ruským vojákům. Dne 9. 9. 2003 byl s žalobcem proveden pohovor k žádosti o udělení azylu. Stěžovatel uvedl, že v zemi původu byl pronásledován ze strany federálních vojáků. Domů k němu v roce 1998 přivezli dva zranění. Na otázku, kdo jej pronásledoval, odpověděl, že to byla federální bezpečnostní služba, byli to příslušníci ruské armády. Požadovali po něm peníze a brali mu zboží. Třikrát jej odvedli na základnu a rodina jej musela vykoupit. K dalším otázkám žalobce odpověděl, že v Rusku se zabýval obchodem, podnikal a v první válce obchodoval s naftou. Pokud se zmínil, že v roce 1993 pečoval o dva čečenské bojovníky, neměl kvůli tomu žádné problémy. Nebyl členem žádné politické strany nebo politického hnutí, nebyl ani jinak politicky činný. Rovněž nebyl čečenským bojovníkem, těm jen pomáhal během první války potravinami. V doplňujícím pohovoru ze dne 25. 4. 2005 na otázku, z jakého důvodu opustil vlast, odpověděl, že v roce 1994 obyvatelé Argunu založili domobranu, bylo to něco jako milice se souhlasem starosty Argunu. Měli povolení nosit zbraně, zbrojní průkazy, měli asi dvě auta a uniformy. Starali se o bezpečí ve městě, v továrnách, aby byl pořádek. V jednotce s nimi byl i bratr starosty I., který spolupracoval s ruskou administrativou. Domobrana doprovázela vojáky během záčistek a dohlížela na to, aby nebyli zadrženi nevinní lidé. V dalším pak stěžovatel popisoval potíže, které začaly v roce 1998 nebo 1999, kdy byl žalobce zadržen během tzv. záčistky a odveden na velitelství FSB (Federální bezpečnostní služba) v Argunu.

[6] V žádosti sepsané formou pohovoru ze dne 11. 7. 2008 odpověděl na otázku, z jakého důvodu opustil svou vlast, že tak učinil asi v květnu 2003 pro politické a vojenské důvody. Pracoval v ochrance starosty ve městě Argun. Během této práce došlo k přestřelce a jeden jeho kamarád byl zastřelen. Po skončení války z práce odešel, avšak byl pronásledován, aby spolupracoval se skupinou Timirbaeva, což odmítal. Raději odjel a dověděl se, že zastřelili dalšího jeho kamaráda. Jeho život byl ohrožen, hrozila mu smrt. O udělení mezinárodní ochrany žádá proto, že odjet nechce, nemá kam jít, tady má příbuzné a práci. Do vlastnoručně sepsaného prohlášení žalobce uvedl, že o azyl žádá z důvodu pronásledování, krevní msty a obav o svůj život. Je ohrožen pronásledováním ze strany ruských speciálních jednotek. Dne 19. 8. 2008 byl se stěžovatelem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, při němž žalobce na otázku, z jakých důvodů opustil Rusko, odpověděl, že mu hrozilo nebezpečí z důvodu krevní msty. Pracoval jako náčelník ostrahy pro hlavu administrace města Argun pana Timirbaev Movser, který je nyní starostou Grozného. V roce 1995 jeli v Argunu, najednou je předjelo auto a zastavilo před nimi. Byl to jeden kamarád, který tak vtípkoval, oni jako ochranka zareagovali tak jak měli, vystoupili s kolegou z auta a začali střílet. Jednoho zabili a druhý byl raněn. Po střelbě zjistili, že to byli jejich kamarádi. Poté musel odejít z města, než je pohřbili. Ukončil práci v ostraze, ale náčelník Argunu jej žádal, aby s ním dále spolupracoval. Řekl stěžovateli, že za něj vyřeší otázku krevní msty ze strany příbuzných zabitého a že nemusí mít strach. Asi před třemi

měsíci kolegu z ochranky bratr oběti zastřelil. Stěžovatel tvrdil, že mu neustále hrozí krevní msta ze strany příbuzných zesnulého.

[7] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu v uvedeném výroku I. z důvodu nezákonnosti dle § 103 odst. 1 písm. b), zákona č. 150/2002, soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) neboť skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Dále stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, pokud mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel rovněž vyslovil názor, že kasační stížnost je ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. přípustná, neboť se krajský soud neřídil právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem, který mu ukládal zabývat se námitkami, jež stěžovatel v řízení vznesl.

[8] Včasná kasační stížnost se opírá o důvody uvedené v § 103 s. ř. s., neobsahuje důvody, které by stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno. Soud neshledal existenci ani jiných důvodů, pro které by kasační stížnost byla nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 1, 2, 3 s. ř. s. Uzavřel proto, že kasační stížnost je přípustná.

[9] Soud dále posoudil, zda je kasační stížnost přijatelná a dospěl k závěru, že nikoli. Podle § 104a s. ř. s. je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Soud odkazuje na usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, podle kterého: *„Přesabem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedinečně vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přijatelná kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, nebo se týká právních otázek, které soud dosavadní judikaturou řeší rozdílně, případně vystanou výjimečné okolnosti, odůvodňující změnu výkladu určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Přijatelná je rovněž kasační stížnost, pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.“*

[10] S odkazem na citované rozhodnutí soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Důvody uváděné stěžovatelem v kasační stížnosti jsou řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu a krajský soud se od ní ve svém rozhodnutí neodchýlil.

[11] Stěžovatel uplatňuje kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; pokud jde o namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů rozhodnutí soud odkazuje na své rozhodnutí ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004, podle kterého: *„[r]ozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], ztotožní-li se sice krajský soud se závěry správního orgánu a označí-li je za správné, nevypořádá se ale s věcnými či právními námitkami v žalobě uplatněnými proti takovým závěrům.“* V projednávané věci se krajský soud se všemi námitkami uplatněnými v žalobě řádně vypořádal. Soud rovněž neshledal, že by napadený rozsudek byl nesrozumitelný, lze připomenout předchozí rozhodnutí ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, popř. ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ev. ze dne 8. 2. 2006, č. j. 3 Azs 58/2005 - 3. V zásadě platí, že *„nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je rozhodnutí, které postrádá základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo*

rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů, (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalovaných námitek) jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné“. Rozsudek krajského soudu netrpí žádnou z uvedených vad, je zřejmé o jaké věci bylo rozhodováno i jak bylo rozhodnuto, právní závěry rozhodnutí jsou v souladu se zjištěnými skutkovými okolnostmi.

[12] Ke konkrétním důvodům kasační stížnosti soud konstatuje následující. Podle § 12 zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Soud v první řadě poukazuje na svá rozhodnutí ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49, ze dne 6. 11. 2003, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, ze dne 30. 11. 2005, popř. ze dne 26. 9. 2007, č. j. 1 Azs 14/2007 - 83, popř. ze dne 30. 11. 2005, č. j. 7 Azs 90/2005 - 91, podle nichž: *„žalobce uplatňující jako důvod mezinárodní ochrany pronásledování z politických důvodů, musí být schopen relevantně doložit, že konkrétní politický postoj zastává, s tím, že za „pronásledování“ ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, se považuje jen takové jednání, jehož se dopouštějí orgány státní moci nebo osoby, které tuto moc ztělesňují. Tvrzené obavy z vybrožování a násilného jednání ze strany soukromých osob by se tak mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové obrožení podporovaly, organizovaly, záměrně trpěly apod. Případná nižší efektivita ochrany poskytované daným státem před těmito osobami však ještě nečiní z takového obrožení „pronásledování“.*

[13] Ze všech vyjádření, které stěžovatel učinil v průběhu celého řízení, jednoznačně vyplývá, že stěžovatel nezastával a v současné době ani nezastává žádný politický postoj. Jak uvedl, ukryl zraněné čečenské bojovníky, sám však na straně Čečenců nebojoval, pouze jim dodával potraviny. Ani údajné pronásledování ze strany ruských vojáků nebo federální bezpečnostní služby nevykazuje znaky pronásledování z politických důvodů. Podle popisu stěžovatele šlo těmto osobám čistě o majetkové obohacení.

[14] Jak správně dovodil krajský soud, v úvahu by v případě stěžovatele přicházelo udělení mezinárodní ochrany z důvodu pronásledování soukromými osobami, dospěl však k zamítavému rozhodnutí, neboť vyhodnotil tvrzení stěžovatele jako nevěrohodné. Rozpory ve výpovědích stěžovatele krajský soud spatřuje v tom, že stěžovatel uplatnil jako důvod k poskytnutí mezinárodní ochrany hrozbu krevní mstou až v nyní probíhajícím řízení. Stěžovatel uvedl, že se o zabití svého kolegy z ochranky dozvěděl až v průběhu roku 2008, musel však o něm vědět dříve, neboť již před tím vypověděl o nabídce starosty na ochranu před krevní mstou. V rámci své první žádosti o udělení azylu se o této hrozbě nezmiňoval. Další rozpory ve výpovědích se podle názoru krajského soudu týkají jeho působení v orgánech tzv. domobrany, o které se zmínil při pohovoru dne 15. 12. 2004, ačkoli při pohovoru dne 9. 9. 2003 se o těchto útvarech vůbec nezmiňoval. Při pohovoru dne 25. 4. 2005 uváděl, že domobranu založili se souhlasem starosty Argunu. Domobrana měla dohlížet na pořádek ve městě, doprovázela federálních vojáků při tzv. záčistkách. Naopak v dalším pohovoru dne 19. 8. 2008 uvedl, že byl velitelem ochranky, která měla pracovat pro starostu města Argunu Mavsana Timorbaeva a že byl po návratu do Argunu přemlouván ke spolupráci s příslibem ochrany před krevní mstou. K tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že v dříve vedeném řízení o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel uváděl, že se ujal dvou zraněných čečenských bojovníků, které ošetřoval, z tohoto důvodu však pronásledován nebyl. Příslušníci ruských vojsk (a nebo federální bezpečnostní služba) po něm

chtěli peníze, kvůli výkupnému byl třikrát zajat. Tyto skutečnosti v nyní projednávané věci stěžovatel nikterak nezmiňuje.

[15] Pohovor se žadatelem upravuje § 23 zákona. Jedná se o klíčový moment řízení o udělení mezinárodní ochrany a často jediný zdroj relevantních skutečností, které vedou k objasnění skutkového stavu. Metody zjišťování faktů od žadatele jsou konkrétně vymezeny v Příručce UNHCR, příručky Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, na níž se stěžovatel v podané kasační stížnosti odvolává. Část druhá příručky upravuje postupy pro určování právního postavení uprchlíka, přičemž podstatný je oddíl B „Prokazování faktů“, podle kterého: „[p]říslušná fakta jednotlivého případu musí prokázat v první řadě sám žadatel. Pak bude na posuzovateli žádosti, aby posoudil podloženost jeho důkazů a důvěryhodnost jeho vyjádření. Je obecnou právní zásadou, že důkazní břemeno spočívá na osobě vznášející nárok. Často se však stává, že žadatel není schopen podložit svá vyjádření dokumentárními nebo jinými důkazy, a případy, v nichž žadatel může podat důkaz ke všem svým tvrzením, jsou spíše výjimkou než pravidlem. Ve většině případů osoba přicházející před pronásledováním dorazí jen s nejnútnejšími osobními věcmi a velmi často dokonce i bez osobních dokladů. Zatímco tedy důkazní břemeno v zásadě spočívá na žadateli, pak povinnost osvětlit všechny relevantní skutečnosti je rozložena mezi žadatelem a posuzovatelem žádosti. V některých případech může být na posuzovateli, aby použil veškeré prostředky, které má k dispozici, k zajištění nezbytných důkazů, o něž by se žádost opírala. Ani toto nezávislé zkoumání však nemusí být vždy úspěšné a mohou existovat sdělení, jež nelze nijak doložit. V těchto případech, pokud líčení žadatele vypadá důvěryhodně, měla by být v pochybnostech uznána žadatelova věc, pokud nejsou dobré důvody domnívat se o opak. Požadavek předložení důkazů by tudíž neměl být kladem příliš striktně s ohledem na obtížnost důkazního řešení vyplývajícího ze zvláštní situace, v níž se žadatel nachází. Tolerance možné absence důkazů však neznamená, že ničím nepodložená prohlášení musí být nutně přijata jako pravdivá, i když nezapadají do celkového líčení žadatele...“

[16] Z citovaného textu příručky vyplývají hlavní pravidla vedení pohovoru se žadatelem a vyhodnocení jejich výsledků. Jde o rozdělení důkazního břemene mezi žadatele a posuzovatele, uložení povinnosti posuzovateli, aby žadatele k doložení jeho tvrzení vedl a sám získal informace jemu dostupné. Dále platí zásada „v pochybnostech ve prospěch žadatele“, tedy pravidlo, že pokud se nějakou skutečností či okolností nepodařilo v průběhu řízení přes veškerou (oboustrannou) snahu dokázat či vyvrátit, měla by být brána za pravdivou. To ovšem pouze za podmínky, že žadatel a jeho výpovědi budou shledány obecně věrohodnými. Jak správně uzavírá krajský soud v napadeném rozhodnutí, skutečnosti, které stěžovatel uváděl ve vedených pohovorech, okolnosti, které formuloval v podáních adresovaných správním orgánům i soudu jsou rozporné, nekonzistentní, obsahují značné množství vzájemně si odporujících údajů. Závěr soudu, že výpověď stěžovatele je nevěrohodná, je správný. Odepření mezinárodní ochrany podle § 12 zákona je důvodné.

[17] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu řeší všechny námitky podávané v kasační stížnosti, jiné důvody pro přijetí kasační stížnosti k projednání soud neshledává. Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, soud ji jako nepřijatelnou odmítl.

[18] O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

[19] V řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupcem advokáta podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Zástupce ustanovený v řízení před

krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti, náklady řízení hradí stát. Náklady řízení o kasační stížnosti činí odměnu za jeden úkon právní služby a to podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky 177/1996 Sb. advokátní tarif. Na odměnu za převzetí věci, jejíž přiznání se ustanovený advokát rovněž domáhal, podle ustálené judikatury soudu nárok nevzniká, neboť k převzetí věci došlo již v řízení před krajským soudem. Výše odměny ve smyslu § 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky činí 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 vyhlášky činí 300 Kč. Celkem 3.400 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem DPH. V souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. mu soud proto přiznal též 21 % DPH, což je 714 Kč. Celková výše přiznané odměny činí 4.114 Kč.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. září 2014

JUDr. Marie Žižková
předsedkyně senátu